

Maria Allerstam
Handläggare

Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet inom Lunds kommun 2022 och handlingsplan för 2023

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsgivarutskott föreslår att kommunstyrelsen beslutar

- att fastställa handlingsplan för år 2023 i enlighet med upprättad tjänsteskrivelse i ärendet,
- att lägga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet för 2022 till handlingarna, samt
- att för kännedom anmäla ärendet till kommunfullmäktige.

Sammanfattning

Ett systematiskt arbetsmiljöarbete är en avgörande faktor för att säkerställa en god och hälsosam arbetsmiljö. Varje år genomförs därför en uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet inom Lunds kommun. Uppföljningen består av ett antal frågor utifrån Arbetsmiljöverkets föreskrifter för *Systematiskt arbetsmiljöarbete* (2001:1) samt *Organisatorisk och social arbetsmiljö* (2015:4) som besvaras på arbetsplatsnivå. För eventuella brister i det systematiska arbetsmiljöarbetet ska en handlingsplan med åtgärder upprättas.

Utifrån det kommungemensamma resultatet av uppföljningen 2022 och för att fortsätta utveckla det systematiska arbetsmiljöarbetet föreslås följande handlingsplan för 2023 års arbetsmiljöarbete:

- Insatser för ökad kännedom om arbetsmiljöpolicy och arbetsmiljömål
- Partsgemensamma insatser för att öka andelen enheter med lokalt skyddsombud
- Förebyggande insatser mot kränkande särbehandling
- Insatser för ökad rapportering av de tillbud som sker
- Öka kunskapen om hur prioritering av arbetsuppgifter görs om tiden inte räcker till

2023-03-09

Diarienummer

KS 2022/0758

Underlag för beslutet

- Kommunkontorets tjänsteskrivelse 2023-03-09 Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet inom Lunds kommun 2022 samt beslut om handlingsplan för 2023
- Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2022 för Lunds kommun (inklusive jämförelse mellan år)
- Protokollsutdrag arbetsmarknads- och socialnämnden 2022-12-17 § 194 Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet – ASN
- Arbetsmarknads- och socialförvaltningens tjänsteskrivelse 2022-11-30 Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet – ASN
- Resultat från SAM-uppföljning 2022 (Arbetsmarknads- och socialnämnden)
- Protokollsutdrag vård- och omsorgsnämnden 2021-12-14 Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2021
- Vård- och omsorgsförvaltningens tjänsteskrivelse 2022-12-21 Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2022
- Resultat från SAM-uppföljning 2022 (Vård- och omsorgsnämnden)
- Protokollsutdrag UN 2022-12-14 § 130 Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2022
- Ordförandeskrivelse UN SAM-uppföljning 2022
- Översiktligt resultat SAM-uppföljningen 2022 (Utbildningsnämnden)
- Protokollsutdrag barn- och skolnämnden 2021-12-14 § 209 Uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2021 samt handlingsplan 2022
- Barn- och skolförvaltningens tjänsteskrivelse 2022-11-29 Uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2022 samt handlingsplan för 2023
- Resultat från SAM-uppföljning 2022 (Barn- och skolnämnden)
- Protokollsutdrag renhållningsstyrelsen 2021-12-24 § 99 Handlingsplan SAM-uppföljning
- Renhållningsverkets tjänsteskrivelse 2022-11-28 Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet SAM Renhållningsstyrelsen 2022
- Resultat från SAM-uppföljning 2022 (Renhållningsstyrelsen)
- Protokollsutdrag miljönämnden 2021-12-09 § 108 Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) inom Lunds kommun 2021 – miljöförvaltningen
- Miljöförvaltningens tjänsteskrivelse 2022-11-29 Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) 2022

2023-03-09

Diarienummer

KS 2022/0758

- Resultat från SAM-uppföljning 2022 (Miljönämnden)
- Protokollsutdrag tekniska nämnden 2022-01-19 § 6 Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2021 samt handlingsplan för 2022
- Tekniska förvaltningens tjänsteskrivelse 2022-11-11 Årlig uppföljning av SAM
- Resultat från SAM-uppföljning 2022 (Tekniska nämnden)
- Protokollsutdrag byggnadsnämnden 2021-12-09 § 193 Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2021 - SAM-enkäten
- Stadsbyggnadskontorets tjänsteskrivelse 2022-11-16 Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet 2022 - SAM-enkäten
- Resultat från SAM-uppföljning 2022 (Byggnadsnämnden)
- Protokollsutdrag kultur- och fritidsnämnden 2022-12-15 § 116 Uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete 2022 samt fastställande av handlingsplan för 2023
- Kulturförvaltningens tjänsteskrivelse 2022-11-29 Uppföljning SAM 2022 samt handlingsplan 2023
- Bilaga analys – jämförelse mellan år (Kultur -och fritidsnämnden)
- Resultat från SAM-uppföljningen 2022 (Kultur- och fritidsnämnden)
- Protokollsutdrag servicenämnden 2021-12-08 § 87 Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet - serviceförvaltningen 2021
- Serviceförvaltningens tjänsteskrivelse 2022-11-25 Uppföljning systematiska arbetsmiljöarbetet 2022 samt handlingsplan för 2023, Serviceförvaltningen

Ärendet

Bakgrund

Varje år genomförs en uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet inom Lunds kommun. Uppföljningen består av ett antal frågor utifrån Arbetsmiljöverkets föreskrifter för *Systematiskt arbetsmiljöarbete* (2001:1) samt *Organisatorisk och social arbetsmiljö* (2015:4) som besvaras på arbetsplatsnivå. För eventuella brister i det systematiska arbetsmiljöarbetet ska en handlingsplan med åtgärder upprättas.

Genomförda kommungemensamma åtgärder efter 2021 års uppföljning

2023-03-09

Diarienummer

KS 2022/0758

Uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) inom Lunds kommun för 2021 resulterade i följande kommundemensamma åtgärder:

- *Fortsatta insatser för att öka kännedomen kring rapportering av arbetsskador och tillbud i Stella*

Resultatet i 2020 års SAM-uppföljning visade att kännedomen om att arbetsskador och tillbud ska rapporteras i rapporteringssystemet Stella (före detta LISA) hade minskat från 87% till 82%. Under våren 2021 gjordes en uppdatering av rapporteringssystemet och i och med den bytte det namn från LISA till Stella. I samband med detta genomfördes informationsinsatser. Motsvarande fråga fick i SAM-uppföljningen 2021 svaret att kännedomen ökat till 90 %. Med fortsatta informationsinsatser ökade kännedomen till 95 % under 2022 (98 % om de enheter som gett svaret delvis räknas in). Därmed får denna punkt i handlingsplanen anses vara uppnådd.

- *Partsgemensamma insatser för att öka andelen enheter med lokalt skyddsombud*

Under 2021 tillsattes en partsgemensam arbetsgrupp för att ta fram och genomföra insatser för att öka andelen enheter med lokalt skyddsombud. Underlag har tagits fram för att synliggöra skyddsombudets roll på arbetsplatsträffar, genom arbetsplatsbesök och på intranätet. I SAM-uppföljningen 2021 såg vi att andelen enheter med lokalt skyddsombud ökade från 61% till 64%. De tre tidigare åren hade denna siffra stadigt sjunkit, vilket indikerade ett trendbrott. Vid 2022 års uppföljning angav 65 % av enheterna att de har lokalt skyddsombud, vilket visar på nästan ingen ökning från föregående år. Denna punkt föreslås därför lyftas över även i handlingsplanen för 2023 för ytterligare insatser.

- *Återuppta den grundläggande arbetsmiljöutbildningen för chefer och skyddsombud*

Den grundläggande arbetsmiljöutbildning som genomförs för Lunds kommuns chefer och skyddsombud pausades under pandemin. Utbildningen återupptogs under våren 2022 och totalt hölls sex tillfällen under året där 192 chefer och skyddsombud deltog. Utbildningen planeras genomföras vid ytterligare sex tillfällen under 2023 och därefter fyra gånger årligen. Därmed får denna punkt i handlingsplanen anses vara uppnådd.

- *Öka kunskapen om hur prioritering av arbetsuppgifter görs om tiden inte räcker till*

Frågan om det är känt hos alla medarbetare på enheten om hur arbetsuppgifter ska prioriteras när tillgänglig tid inte räcker till för alla arbetsuppgifter som ska utföras tillkom i uppföljningen 2021. 75

2023-03-09

Diarienummer

KS 2022/0758

% av enheterna svarade ja (grönt) och ytterligare 20 % svarade (delvis) i uppföljningen 2021. Under 2022 inleddes arbetet med att implementera det material som SKR tillsammans med dåvarande Lärarförbundet och Lärarnas riksförbund tagit fram kring prioritering av arbetsuppgifter. Materialet var primärt tänkt att användas inom skolan, men Lunds kommun har under 2022 överenskommit även med övriga fackförbund att materialet ska tillämpas för samtliga medarbetare i Lunds kommun. I uppföljningen 2022 svarade 83 % av enheterna ja (grönt) och 14 % svarade delvis (gult). Denna punkt föreslås lyftas över i handlingsplanen för 2023 för att säkerställa implementering av materialet i kommunens samtliga verksamheter.

Föredragning

Totalt 459 svar har inkommit för SAM-uppföljningen 2022, vilket motsvarar 98 % av kommunens arbetsplatser. Motsvarande siffra för 2021 var 97 % av arbetsplatserna. Resultatet går till största delen att jämföra med föregående års uppföljning. Inga nya frågor har tillkommit, dock har fyra frågor omformulerats för att förtydliga innebörden i dem.

Följande frågor är ändrade i SAM-uppföljningen 2022:

- Ny lydelse: Skyddsombud eller huvudskyddsombud har möjlighet att delta i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Tidigare lydelse: Skyddsombud har möjlighet att delta i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

- Ny lydelse: På enheten genomförs APT med dagordning (enligt samverkansavtal).

Tidigare lydelse: Samverkansavtalet tillämpas genom APT med dagordning.

- Ny lydelse: På enheten genomförs medarbetarsamtal (enligt samverkansavtal).

Tidigare lydelse: Samverkansavtalet tillämpas genom medarbetarsamtal

Uppföljningen 2022 visar att det systematiska arbetsmiljöarbetet, liksom tidigare år fungerar bra. Arbetet är en naturlig del i den dagliga verksamheten, rutiner följs och fungerar i praktiken och medarbetare och skyddsombud har möjlighet att vara delaktiga i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Precis som tidigare år visar uppföljningen att majoriteten av medarbetarna har god kännedom kring eventuella risker i arbetet. Orsakerna till arbetsskador och tillbud utreds samt

2023-03-09

Diarienummer

KS 2022/0758

företagshälsovården används av majoriteten i det förebyggande arbetsmiljöarbetet. Arbetsplatserna har blivit ännu bättre på att genomföra riskbedömningar och handlingsplaner för åtgärder och uppföljning av dessa. Totalt sett visar SAM-uppföljningen 2022 ett bättre resultat än året innan. Dock är det vissa områden som behöver förbättras ytterligare under 2023.

Under 2023 kommer nya arbetsmiljömål att sättas för Lunds kommun. I samband med implementeringen av dessa kan även insatser för att öka kunskapen om Lunds kommuns arbetsmiljöpolicy ske. I SAM-uppföljningen 2022 anger 64 % att arbetsmiljöpolicyen är känd på arbetsplatsen (ytterligare 33 % anger att den delvis är känd) och 59 % anger att arbetsmiljömålen är kända på arbetsplatsen (ytterligare 35 % anger att de är delvis kända). Att ha tydliga mål för verksamheten är viktigt för att veta vad som ska uppnås, detsamma gäller för arbetsmiljöarbetet. Därför föreslås insatser för ökad kännedom om arbetsmiljöpolicy och arbetsmiljömål som åtgärd i handlingsplanen för 2023.

Resultatet av SAM-uppföljningen 2022 visar på att 80 % av arbetsplatserna har ett aktivt arbete för att förebygga förekomsten av kränkande särbehandling, trakasserier och diskriminering (ytterligare 17 % av enheterna anger svaret delvis). Lunds kommuns arbetsmiljöpolicy fastställer att ingen form av kränkande särbehandling eller trakasserier accepteras, dock visar både medarbetarenkäten och statistiken i rapporteringssystemet Stella på att det förekommer. Detta arbete går att förbättra ytterligare och därför föreslås förebyggande insatser mot kränkande särbehandling som åtgärd i handlingsplanen för 2023.

I SAM-uppföljningen kan vi se att det på arbetsplatserna är känt att tillbud och arbetsskador ska rapporteras i Stella (98 % svarar ja eller delvis) och att medarbetarna känner till var de hittar rapporteringssystemet Stella (97 % svarar ja eller delvis). Dock visar mängden rapporterade arbetsmiljöincidenter på att vi med stor säkerhet har en underrapportering av tillbud, något som kan leda till att istället arbetsskadorna ökar. Arbetsmiljöverket påpekade detta vid den internationella inspektionen av politiskt styrda organisationer 2021. Vid Arbetsmiljöverkets återbesök i november 2022 fick Lunds kommun krav om komplettering av SAM-uppföljningen på detta område. Därför genomförs under första kvartalet 2023 en kompletterande uppföljning som bland annat ska ge svar på om förvaltningarna anser att de tillbud som sker i verksamheterna rapporteras samt vad det beror på om så inte är fallet. Dessa frågor kommer att lyftas in i den ordinarie SAM-uppföljningen för 2023, då för att säkerställa att vi även fortsättningsvis följer upp detta. Därför föreslås insatser för ökad

2023-03-09

Diarienummer

KS 2022/0758

rapportering av de tillbud som sker som åtgärd i handlingsplanen för 2023.

Slutligen föreslås två åtgärder lyftas över från föregående års handlingsplan; partsgemensamma insatser för att öka andelen enheter med lokalt skyddsombud och öka kunskapen om hur prioritering av arbetsuppgifter görs om tiden inte räcker till. Detta för att det behövs mer tid för att uppnå de resultat som är önskvärda på dessa områden.

Handlingsplan för 2023 års arbetsmiljöarbete

Åtgärd	Ansvarig	Klart när	Uppföljning/ kontroll
Insatser för ökad kännedom om arbetsmiljöpolicy och arbetsmiljömål	Kommundirektör	December 2023	SAM-enkät 2023
Partsgemensamma insatser för att öka andelen enheter med lokalt skyddsombud	Kommundirektör	December 2023	SAM-enkät 2023
Förebyggande insatser mot kränkande särbehandling	Kommundirektör	December 2023	SAM-enkät 2023
Insatser för ökad rapportering av de tillbud som sker	Kommundirektör	December 2023	SAM-enkät 2023
Öka kunskapen om hur prioritering av arbetsuppgifter görs om tiden inte räcker till	Kommundirektör	December 2023	SAM-enkät 2023

Kommunstyrelsen föreslås sammanfattningsvis besluta att fastställa handlingsplan för år 2023 i enlighet med upprättad tjänsteskrivelse i ärendet, att lägga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet för 2022 till handlingarna, samt att för kännedom anmäla ärendet till kommunfullmäktige.

2023-03-09

Diarienummer

KS 2022/0758

Beredning

Ärendet har beretts av kommunkontoret. Ärendet har samverkats vid möte i central samverkansgrupp 2 december 2022 liksom vid möte i central samverkansgrupp 13 januari 2023.

Barnets bästa

En god arbetsmiljö är en viktig förutsättning för att alla ska må bra, trivas, utvecklas och utföra ett gott arbete. Beslutet om åtgärder för att förbättra det systematiska arbetsmiljöarbetet i Lunds kommun kan således indirekt påverka barn inom framförallt förskola och skola.

Ekonomiska konsekvenser

Eventuella kostnader som handlingsplanens åtgärder medför finansieras inom ramen för respektive nämnds driftsbudgetram.

Christoffer Nilsson
Kommundirektör

Vesna Casitovski
Kanslichef

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:
Kommunkontoret, HR-avdelningen
Samtliga kommunens nämnder och styrelser